
**Belgische Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

GEWONE ZITTING 1997 - 1998 (*)

23 APRIL 1998

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikelen 318 tot 323
van de nieuwe gemeentewet
betreffende de gemeentelijke
volksraadpleging**

AMENDEMENTEN

Nr. 3 VAN DE HEER VAN GHELUWE

Art. 3

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

De voorwaarden voor het verzoek tot en deelname aan een volksraadpleging worden opgesomd in artikel 322 van de nieuwe gemeentewet (zie amendement nr. 5). Elke verandering daaromtrent moet worden uitgesloten.

Nr. 4 VAN DE HEER VAN GHELUWE

Art. 5

De volgende wijzigingen aanbrengen :

Zie:

- 1174 - 96 / 97 :

- N° 1 : Wetsvoorstel van de heren Michel, Vanvelthoven, mevr. Cahay-André, de heren Eerdekens en Willems.
- N°s 2 en 3 : Amendementen.

(*) Vierde zitting van de 49ste zittingsperiode

**Chambre des Représentants
de Belgique**

SESSION ORDINAIRE 1997 - 1998 (*)

23 AVRIL 1998

PROPOSITION DE LOI

**modifiant les articles 318 à 323 de la
nouvelle loi communale, relatifs
à la consultation populaire
communale**

AMENDEMENTS

N° 3 DE M. VAN GHELUWE

Art. 3

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Les conditions imposées pour demander une consultation populaire ou y participer sont énumérées à l'article 322 de la nouvelle loi communale (voir amendement n° 5). Il faut empêcher toute confusion à ce sujet.

N° 4 DE M. VAN GHELUWE

Art. 5

Apporter les modifications suivantes :

Voir:

- 766 - 96 / 97 :

- N° 1 : Proposition de loi de MM. Michel, Vanvelthoven, Mme Cahay-André, MM. Eerdekens et Willems.
- N°s 2 et 3 : Amendements.

(*) Quatrième session de la 49ème législature

A) in punt 1°, in de voorgestelde tekst de woorden «artikel 318bis» vervangen door de woorden «artikel 322, eerste lid»;

B) punt 2° vervangen als volgt :

«2° het derde lid wordt vervangen door het volgende lid :

«Indien het vereiste aantal geldige handtekeningen wordt bereikt, organiseert de gemeenteraad een volksraadpleging.»»

VERANTWOORDING

A) Zie de verantwoording bij amendement nr. 3.

B) Gezien de nieuwe grens voor stemopneming (deelname van een percentage van de inwoners gelijk aan het percentage inwoners dat het verzoek heeft gesteund) (art. 6) moeten alle handtekeningen worden gecontroleerd op hun geldigheid. Men mag deze controle dus niet beëindigen wanneer het vereiste aantal geldige handtekeningen wordt bereikt.

Nr. 5 VAN DE HEER VAN GHELUWE

Art. 6

Het voorgestelde artikel 322 vervangen door de volgende bepaling :

«Art. 322. — § 1. Om te verzoeken om of deel te nemen aan de volksraadpleging moet men :

1° in het bevolkingsregister van de gemeente ingeschreven of vermeld zijn;

2° de volle leeftijd van zestien jaar hebben bereikt;

3° niet het voorwerp uitmaken van een veroordeling of beslissing die voor een gemeenteraadskiezer de uitsluiting of schorsing van het kiesrecht meebrengt.

§ 2. Om te verzoeken om een volksraadpleging moeten de voorwaarden vermeld in § 1 vervuld zijn op de datum waarop men het verzoekschrift heeft ondertekend.

Om deel te nemen aan de volksraadpleging moeten de voorwaarden vermeld in § 1, 2° en 3°, vervuld zijn op de dag van de raadpleging, en de voorwaarde vermeld in § 1, 1° op de datum waarop de lijst van deelnemers aan de volksraadpleging wordt afgesloten.

De deelnemers die na de datum waarop de lijst van de deelnemers aan de volksraadpleging wordt afgesloten het voorwerp zijn van een veroordeling of een beslissing die voor een gemeenteraadskiezer ofwel de uitsluiting van het kiesrecht, ofwel de schorsing van dat recht op de dag van de raadpleging meebrengt, worden van de lijst van deelnemers aan de volksraadpleging geschrapt.

§ 3. Artikel 13 van het Kieswetboek is van toepassing.

Voor niet-Belgische onderdanen en voor Belgische onderdanen jonger dan achttien jaar worden de kennisgevingen bedoeld in artikel 13 van het Kieswetboek door de betrokken parketten of griffies van de hoven en rechtbanken gedaan op uitdrukkelijk verzoek van

A) au 1° du texte proposé, remplacer les mots «article 318bis» par les mots «article 322, alinéa 1er»;

B) remplacer le 2° comme suit :

«2° l'alinéa 3 est remplacé par l'alinéa suivant :

«Si le nombre requis de signatures valables est atteint, le conseil communal organise une consultation.».

JUSTIFICATION

A) Voir la justification de l'amendement n° 3.

B) Etant donné la nouvelle limite fixée pour le dépouillement (participation d'un pourcentage des habitants égal au pourcentage d'habitants qui ont soutenu la demande - art. 6), toutes les signatures doivent faire l'objet d'un contrôle de validité. On ne peut donc clore ce contrôle lorsque le nombre requis de signatures valables est atteint.

N° 5 DE M. VAN GHELUWE

Art. 6

Remplacer l'article 322 proposé par la disposition suivante :

«Art. 322. — § 1er. Pour demander une consultation populaire ou y participer, il faut:

1° être inscrit ou mentionné au registre de la population de la commune;

2° être âgé de seize ans accomplis;

3° ne pas faire l'objet d'une condamnation ou d'une décision emportant l'exclusion ou la suspension des droits électoraux de ceux qui sont appelés à voter aux élections communales.

§ 2. Pour pouvoir demander une consultation populaire, les conditions prévues au § 1er doivent être réunies à la date à laquelle la demande a été signée.

Pour pouvoir participer à la consultation populaire, les conditions prévues au § 1er, 2° et 3° doivent être réunies le jour de la consultation et celle visée au § 1er, 1°, doit l'être à la date à laquelle la liste de ceux qui participent à la consultation populaire est arrêtée.

Les participants qui, postérieurement à la date à laquelle la liste précitée est arrêtée, font l'objet d'une condamnation ou d'une décision emportant dans le chef de ceux qui sont appelés à voter aux élections communales, soit l'exclusion des droits électoraux, soit la suspension, à la date de la consultation, de ces mêmes droits, sont rayés de ladite liste.

§ 3. L'article 13 du Code électoral est d'application.

Pour les ressortissants non belges et pour les ressortissants belges âgés de moins de dix-huit ans, les notifications visées à l'article 13 du Code électoral sont faites par les parquets ou greffes concernés des cours et tribunaux à la demande expresse des autorités com-

de gemeentelijke overheden, wanneer deze laatste hebben vastgesteld dat de betrokkene het voorwerp kan uitmaken van een veroordeling of beslissing die voor een gemeenteraadskiezer de uitsluiting of schorsing van het kiesrecht meebrengt.

Deze kennisgevingen worden binnen tien dagen na ontvangst van de aanvraag van de gemeentelijke overheid doorgestuurd. Indien er geen grond tot kennisgeving bestaat, wordt de gemeentelijke overheid daarvan binnen dezelfde termijn in kennis gesteld.

Ingeval van kennisgeving nadat de lijst van deelnemers aan de volksraadpleging is opgemaakt, wordt de betrokkene van deze lijst geschrapt.

§ 4. Op de dertigste dag voor de raadpleging maakt het college van burgemeester en schepenen een lijst op van deelnemers aan de volksraadpleging.

Op die lijst worden vermeld :

1° de personen die op vermelde datum in het bevolkingsregister van de gemeente ingeschreven of vermeld zijn en de andere in § 1 bedoelde deelnemingsvoorwaarden vervullen;

2° de deelnemers die tussen deze datum en de datum van de raadpleging de leeftijd van zestien jaar bereiken;

3° de personen voor wie de schorsing van het kiesrecht een einde neemt of zou nemen uiterlijk op de dag die is vastgesteld voor de raadpleging.

Voor elke persoon die voldoet aan de deelnemingsvoorwaarden vermeldt de lijst van deelnemers aan de volksraadpleging de naam, de voornamen, de geboortedatum, het geslacht en de hoofdverblijfplaats. De lijst wordt volgens een doorlopende nummering en eventueel per wijk van de gemeente opgemaakt, ofwel in alfabetische volgorde van de deelnemers, ofwel geografisch volgens de straten.

§ 5. De deelname aan de volksraadpleging is niet verplicht.

Elke deelnemer heeft recht op een stem.

De stemming is geheim.

De volksraadpleging wordt op een zondag gehouden. De deelnemers worden tot de stemming toegelaten van 8 uur tot 13 uur. Zij die zich voor 13 uur in het stemlokaal bevinden, worden nog tot de stemming toegelaten.

§ 6. Tot stemopneming wordt slechts overgegaan indien een percentage van de inwoners van de gemeente dat gelijk is aan dat van de inwoners die het verzoek om een raadpleging hebben gesteund, aan de volksraadpleging heeft deelgenomen.

Als de volksraadpleging georganiseerd wordt op initiatief van de gemeenteraad, wordt slechts tot stemopneming overgegaan indien ten minste 10% van de inwoners of 20%, zo de gemeente minder dan 25.000 inwoners telt, aan de raadpleging heeft deelgenomen.

municipales lorsque celles-ci ont constaté que l'intéressé pourrait faire l'objet d'une condamnation ou d'une décision emportant l'exclusion ou la suspension des droits électoraux de ceux qui sont appelés à voter aux élections communales.

Ces notifications sont transmises dans les dix jours de la réception de la demande des autorités communales. S'il n'y a pas de motif de notification, les autorités communales en sont informées dans le même délai.

Si la notification intervient après que la liste de ceux qui participent à la consultation populaire a été arrêtée, l'intéressé est rayé de cette liste.

§ 4. Le trentième jour avant la consultation, le collège des bourgmestre et échevins dresse une liste des participants à la consultation populaire.

Sur cette liste sont repris:

1° les personnes qui, à la date mentionnée, sont inscrites ou mentionnées au registre de la population de la commune et satisfont aux autres conditions de participation prévues au § 1er;

2° les participants qui atteindront l'âge de seize ans entre cette date et la date de la consultation;

3° les personnes dont la suspension des droits électoraux prendra ou prendrait fin au plus tard le jour fixé pour la consultation.

Pour chaque personne satisfaisant aux conditions de participation, la liste des participants mentionne le nom, les prénoms, la date de naissance, le sexe et la résidence principale. La liste est établie selon une numérotation continue, le cas échéant par section de la commune, soit dans l'ordre alphabétique des participants, soit dans l'ordre géographique en fonction des rues.

§ 5. La participation à la consultation n'est pas obligatoire.

Chaque participant a droit à une voix.

Le scrutin est secret.

La consultation ne peut avoir lieu que le dimanche. Les participants sont admis au scrutin de 8 à 13 heures. Ceux qui se trouvent dans le local de vote avant 13 heures sont encore admis au scrutin.

§ 6. Il n'est procédé au dépouillement que si un pourcentage des habitants de la commune identique à celui des habitants qui ont soutenu la demande de consultation a participé à la consultation.

Si la consultation populaire est organisée à l'initiative du conseil communal, il n'est procédé au dépouillement que si au moins 10% des habitants de la commune, ou au moins 20% de ceux-ci, s'il s'agit d'une commune comptant moins de 25.000 habitants, ont participé à la consultation.

VERANTWOORDING

Het begrip «de bevolkingsregisters» omvat zowel het (gemeentelijke) bevolkingsregister stricto sensu als het (centrale) vreemdelingenregister, maar dit is alleen zo voor de toepassing van de wet van 19 juli 1991 (bevolkingsregisters).

Wie in het bevolkingsregister is ingeschreven heeft wieso recht op vestiging, dus een opbeperkt verblijfsrecht; m.a.w. indien we als voorwaarde opleggen «inschrijving in het bevolkingsregister» is het zinloos nog een bijkomende voorwaarde «onbeperkt verblijfsrecht» op te leggen.

Indien we «inschrijving in het bevolkingsregister of het vreemdelingenregister» als voorwaarde opleggen, moeten we wel als bijkomende voorwaarden «een onbeperkt verblijfsrecht» voorzien, want niet iedereen ingeschreven in het vreemdelingenregister heeft een dergelijk onbeperkt verblijfsrecht.

Degenen die in het vreemdelingenregister zijn ingeschreven en wel een onbeperkt verblijfsrecht hebben vormen een zeer kleine groep en het gaat steeds om een tijdelijke (overgangs)situatie in afwachting van een inschrijving in het bevolkingsregister (1 jaar in geval van gezinshereniging, 5 jaar voor de anderen).

In het vreemdelingenregister nagaan wie precies een onbeperkt verblijfsrecht heeft en wie niet (individueel na te gaan !) is eigenlijk niet te doen, zeker niet in grote steden als Brussel of Luik.

De beste en eenvoudigste oplossing zou er hier in bestaan de inschrijving in het bevolkingsregister als voorwaarde op te leggen, zodat men dan geen verdere voorwaarde inzake verblijfsrecht moet bepalen (dit stemt overeen met een voorstel terzake van het centrum-Leman).

Het lijkt mij enigzins absurd dat we hier een inschrijvingstermijn van minimaal 6 maanden zouden gaan opleggen, terwijl die termijn niet bestaat (want afgeschafte) voor de gemeenteraadsverkiezingen. Het lijkt mij beter het tijdstip waarop de voorwaarden vervuld moeten zijn in de wet op te nemen naar het model van de gemeentekieswet.

Het is beter de procedure voor het opstellen van de kiezerslijst in de wet op te nemen.

EU-ambtenaren worden vermeld in het bevolkingsregister, niet ingeschreven : indien we ook hen willen laten stemmen bij volksraadplegingen, moeten de voorwaarden bepalen dat men «ingeschreven of vermeld» moet zijn in het bevolkingsregister.

Ook de problematiek van de uitsluiting of schorsing van kiesrecht wordt hier geregeld.

P. VAN GHELUWE

JUSTIFICATION

La notion de «registres de la population» recouvre tant le registre (communal) de la population *sensu stricto* que le registre (central) des étrangers, mais ce n'est le cas qu'en ce qui concerne l'application de la loi du 19 juillet 1991 (registres de la population).

Toute personne inscrite au registre de la population a de toute façon le droit de s'établir, c'est-à-dire qu'elle possède un droit de séjour illimité; en d'autres termes, si nous imposons la condition d'une «inscription au registre de la population», il est inutile de prévoir également «un droit de séjour illimité».

Si nous imposons la condition «d'une inscription au registre de la population ou au registre des étrangers», il convient d'imposer en outre la condition d'un «droit de séjour illimité», toute personne inscrite au registre des étrangers ne possédant pas un tel droit de séjour illimité.

Seul un nombre limité de personnes inscrites au registre des étrangers possèdent un droit de séjour illimité et il s'agit toujours d'une situation transitoire dans l'attente d'une inscription au registre de la population (un an en cas de regroupement familial, cinq ans dans les autres cas).

Vérifier (au cas par cas) dans le registre des étrangers qui possède ou ne possède pas un droit de séjour illimité relève de l'impossible, *a fortiori* dans de grandes villes telles que Bruxelles ou Liège.

La solution la plus pratique et la plus simple consisterait à prévoir l'inscription au registre de la population comme condition, de telle sorte qu'il ne faille pas prévoir de condition en matière de droit de séjour (telle est la proposition formulée en la matière par le centre Leman).

Il me paraît quelque peu absurde de prévoir un délai d'inscription de six mois au moins, alors que ce délai n'existe pas dans le cas des élections communales (où il a été supprimé). Il me paraît plus indiqué de prévoir, à l'instar de la loi électorale communale, le moment auquel les conditions doivent être remplies.

Il est préférable que la loi fixe la procédure relative à l'établissement de la liste des électeurs.

Les fonctionnaires européens sont mentionnés mais non inscrits au registre de la population. Si nous souhaitons qu'ils participent aux consultations populaires, nous devons prévoir qu'il faut être «inscrit ou mentionné» au registre de la population.

La disposition proposée règle également le problème de l'exclusion ou de la suspension des droits électoraux.